

deri finde en Paragraph, som gaaer løs paa at begrænse deres Ret til Selvbestatning indenfor et vist Beløb pr. Td. Hartkorn; det er her sat til 1 Rd., hvad maaskee Mange af de ærede Medlemmer og navnlig de, som meest have fystet med Amtsraadsfager, ville finde meget lavt, ligesom ogsaa den Frihed, som her er indrømmet, meget ringe; men naar jeg nærmere faaer gjort det tydeligt, hvorfor jeg har tænkt mig det saaledes, troer jeg, at denne Indsigelse skal falde bort. For det Første bestaaer jo en stor Deel af de Udgifter, der gaae igjennem Amtsgommunen, som besørger; om jeg saa maa sige, fra Amtsgommunen, i Paalæg, som allerede ere fastsatte ved Lov. Disse Paalæg skulle ikke udredes af denne Rigsdaler, de gaae ved Siden deraf; dernæst findes der en stor Mængde Udgifter, som efterhaanden, som ved enhver finantziel Forvaltning, have faaet saa at sige en fast Charakter, som vender tilbage hvert Aar med omtrent de samme Summer, eller idetmindste med Summer, som kunne begrænses til noget Vist, saaledes at man kan regne paa, at de sjældent behøve at overskrides og i ethvert Tilfælde ikke overskrides i nogen betydelig Grad. Om alle disse Summer har jeg tænkt mig, at de maatte komme til; at undergaae følgende Behandling, hvorved vi ville komme paa en mere fast Fod med denne hele Deel af vor finantzielle Forvaltning: Enhver Amtsgommune maatte, efterat denne Lov var udkommen, opgjøre, hvad jeg vil kalde — jeg troer, jeg bliver fuldkommen forstaaet — et Normalbudget, et Budget, som regulerer, hvad Amtsraadet til en given Tid anseer for aarlig tilbagevendende, nødvendige Udgifter, som ved at indbringes i dette Normalbudget kun maatte gives Anvendelse i den bestemte Retning og ikke uden nye Lovbestemmelser gives nogen anden, idet Hensigten maatte være, at den første Gang skulde saadanne Normalbudgetter, saadanne regulerede Udgiftsschemata fremlægges og bekræftes her i Thinget, hvorved Amtsraadet fik sin fulde Berettigelse til at gjøre disse Udgifter. Udenfor de saaledes lovbestemte Udgiftsummer er det

først, jeg har tænkt mig, at denne Rd. pr. Td. Hartkorn skulde komme til Anvendelse, og jeg troer, at naar man vil overveie dette, ville Amtsraadene finde, at et endog saa temmeligt rundeligt Beløb er det tildeelt. Det er forøvrigt et af de Punkter, som kan være Forandring undergivet; men det er rigtignok min Mening, at man saavel i Communerne som i Statens Interessee hellere skal begynde med en noget snæver og begrænset Frihed, end først lade den blive for stor og siden maaskee, naar man synes, den bliver brugt i Overmaal, komme til at indskrænke den noget mere. En anden Ting, som jeg har søgt at indbringe herunder, er, hvorledes man kan skaffe Amtsgommunen Indtægter paa anden Maade end ved alene at bestemme Hartkornet. Det er min Mening, at vi hver Dag mere og mere maa arbejde hen til at faae Hartkornbestatningen saaledes fastsat, at den kommer til at staae som en urokelig Prioritet i Eiendommene, der ikke mere kan forhøies. Ligeoverfor Statens Bestatning er dette for en væsentlig Deel Tilfældet; — der er vel ingen Lov som byder det, men jeg troer dog, at det vil være vanskeligt for nogen Regjering paa Statens Vegne at paalægge nye Hartkornsskatter, det skulde da kun være for en meget forbigaaende Tid, i Nødstilfælde; — men derimod paa ingen Maade ligeoverfor Communerne, uden forsaavidt som man i Rigsstæderne og Sognene har to Grundlag for Bestatningsberettigelsen, nemlig Hartkornet og Formue og Leilighed; men der er dog ingen Lov, der jeg veed, der deler dette Forhold imellem. Det vil være muligt for enhver Commune efter sit eget Skjøn at sætte Hartkornet til det Halve, to Trediedele eller een Trediedeel, hvilket Forholdstal man nu vil, mod Formue og Leilighed; men under enhver Omstændighed ligger det dog hos Sognecommunen, at kunne gjøre Hartkornbestatningen fast, hvorimod dette ikke er Tilfældet, saaledes som Lovgivningen nu er, med Hensyn til Amtsgommunerne. Disse ere henviste til at søge de Bidrag, de behøve, alene af Hartkornet.